

get Fordring, at Kontrakten skulde være skriftlig affattet for at kunne binde. Følgen af, at den ikke er skriftlig affattet, er altsaa den, at den ikke binder Parterne; der indtræder da kun det, som indtræder, naar et Lyendeforhold er indgaaet uden Vedtagelse af nogen bestemt Tid. Jeg har ment, at, hvor der var Spørgsmaal om kortere Lyendeforhold, navnlig om Lyendeforhold, som indgaaes paa et halvt Aar, hvad der jo er det sædvanlige — i det Mindste forudsattes det i Lyendeloven af 10de Mai 1854 som det sædvanlige, om det faktisk er det, ved jeg ikke — at da saavel i saadanne Lyendeforhold som endnu mere i Lyendeforholdet, der indgaaes paa kortere Tid, som Exempel maanedsvís, vilde det ikke gaa an at forestrive som almindelig Betingelse for Kontraktens Gyldighed, at den skulde være affattet skriftlig; men der har jeg ment, at man skulde stille det saaledes, at Kontrakten gyldig kunde afsluttes mundtlig. Hvis ingen af Parterne binder sig derom, saa behøver der ikke at ske Videre; men, naar den ene af Parterne ønsker at sikke sig paa den Maade, som denne Lov anviser ham overfor tredie Mand, saa staar det Enhver af dem frit for at forlange, at der i Studsmaalsbogen skal tilføjes den Paategning, som omtales her. Med Henyn til det tredie Stykke i § 8 saaldt der en Bemærkning fra det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Singerslev), som jeg vil sige et Par Ord om, fordi jeg tror, at den hviler paa en Misforstaelse fra hans Side. Det tredie Stykke forestriver jo kun — og jeg tror, at man maa indrømme, at det naturlige hører med til Systemet — at, ligesom disse Paategninger kunne forlanges ved Begyndelsen af Forholdets Stiftelse, saaledes kunne de ogsaa forlanges, hver Gang Forholdet skal fortsattes, fordi det ikke er opagt fra nogen af Siderne. Det vedkommer ikke Spørgsmaalet om, hvilke Regler der gjælder mellem Parterne om Forholdets Fortsættelse i Tilfælde af, at Ofsigelse ikke har fundet Sted; derom behøves der ikke at siges Noget i denne Lov, idet det nemlig er foreftrevet i Lyendelovens § 39, at saa betragtes det som stiftet paa ny for lige saa lang Tid, dog ikke længere end et Aar. Altsaa, hvad der i den Henseende gjælder mellem Parterne indbyrdes, behøves der ikke at siges Noget om i denne Lov; men det, der skal siges Noget om, er kun det, at den samme Ret til at forlange Paategning, som eksisterer ved Forholdets Begyndelse, eksisterer ogsaa, hver Gang der er Tale om at forny det. Jeg skal endnu kun tillade mig et Par Bemærkninger angaaende et Spørgsmaal, som ogsaa er blevet fremhævet af den samme ærede Rigsdagsmand, nemlig Spørgsmaalet om Hensigtsmæssigheden af, at enhver af Parterne havde sin Bog, nemlig Husbonden en Kontraktbog og Lyendet en Studsmaalsbog. Dette Spørgsmaal blev af det ærede Medlem sat i Forbindelse med det Spørgsmaal, som er blevet berørt fra flere

Sider i Salen, nemlig med Spørgsmaalet om, hvem der egentlig var berettiget til at have Studsmaalsbogen i sin Besiddelse. Hvad dette sidste Spørgsmaal angaar, da antager jeg ikke, at det kan være nogen videre Tvivl om, at, efter som Studsmaalsbogen er Lyndets Eiendom, saa er Lyendet ogsaa berettiget til at være i Besiddelse af den, naturligvis forsaavidt der ikke er truffet Afstale om det Modsatte med Husbonden. Der kan jo naturligvis være enkelte saadanne Tilfælde. Det er for Exempel ikke unaturligt, at en Husbond, naar han sætter et Lyende, betinger sig at beholde Studsmaalsbogen, indtil Lyendet kommer i Tjenesten, og hvis Lyendet da gaar ind derpaa, saa er der selvfølgelig ikke Noget derimod at erindre; men som Regel, naar Lyendet ikke har samtykket i det Modsatte, saa mener jeg, at Lyendet er berettiget til selv at have Studsmaalsbogen. Der vil jeg imidlertid endnu indsfyde den Bemærkning, at naar nu det Tilfælde skulde opstaa — som nok kan opstaa — at Husbonden har Bogen og siger: Jeg vil ikke udlevere den, thi jeg anser mig berettiget til at have den — enten det nu er, fordi han i Almindelighed har den Mening, at Husbonden er berettiget til at have Studsmaalsbogen, hvilken Mening jeg anser for urigtig, eller det er, fordi han mener, at Lyendet skiltiende eller udtryffelig har samtykket deri — saa er der ganske vist ikke Tvivl derved at gjøre, end at Lyendet maa anlægge Sag imod ham for at faae Studsmaalsbogen udleveret. Dette er imidlertid ingen Ulempe, som er skabt ved denne Lov, men det er en Ulempe, som eksisterer iforveien, og som jeg ikke kan se paa nogen Maade kan undgaaes, saaledes som Sagen er. Altsaa det, at Lyendet undertiden ikke kan faae sin Bog udleveret, uden at der først maa søres Sag derom, fordi en eller anden Husbond ikke vil ud med den, er en Vanskelighed, som vi ikke kunne afskaffe, og i alt Fald er det en Vanskelighed, som der ikke er særlig Grund til at fremhæve som Betænkelighed ved denne Lov. Hvad selve Sagen angaar, at der haves saadanne Bøger paa begge Sider, da har jeg ikke Noget derimod, men jeg ser heller ikke, at der egentlig kan være nogen principiel Indvending at gjøre derimod. Den eneste Indvending, som jeg synes kan være at gjøre derimod, er den, at ligesom det ganske vist paa den ene Side nok forekommer mig at være en ret naturlig Indretning, at Husbonden paa en større Gaard, hvor der er mange Tjenestefolk, har en saadan Journal eller Kontraktbog, eller hvad man nu vil kalde den, hvori han indsfører de Lyendekontrakter, som han efterhaanden afslutter, saaledes synes jeg paa den anden Side, at dette vilde være en noget besynderlig Foranstaltning i smaa Forhold, hvor den Paagældende kun har et eneste Lyende. Det er jo meget ofte Tilfældet baade paa Landet og i Særdeleshed i Kjøbstæderne, at Vedkommende til visse Aarstider slet intet Lyende har og til andre Tider kun eet Lyende, og